

ლიტერატურული გაზეთი

№78 6 - 19 ივლისი 2012

ბამონის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 50 თეთრი

გივი ალხაზიშვილი

***

არ ვიცი, ეს დილა საიდან მეცნობა —
სახლში რომ შემოდის და გულში მივარდება,
ან გუშინდელია, ან გუშინდელი
და მოსაბეზრებელ წრეზე მეორდება
იგივე დილა და ჩემში ამოყვინთავს,
სადღაც ჩამალული შიშის ფიორდები,
არ ვიცი, როგორ, ან საიდან მეცნობი,
დღეო, თვალწინ რომ მეორდები.

ველარ გამიგია,
ვარდივით იშლები,
ვორდივით იხსნები
და გულში ვარდები...
უკვე გავლილია გზები გასავლელი —
ვერსები, ფუტები, მეტრები, იარდები...

ვმუნჯდები.
ვისკენაც შიშით მივდიოდი —
ვისკევით დავლიე
და ველარ ვშორდები,
დღეო, იქ სულ დღეა
და ვინლა შეგიცნობს,
აქ, დროგამოშვებით მაინც მეორდები...

მე კი ხელს ჩაგკიდებ —
წავიდეთ, დავტოვოთ,
ეს წლები-ჩიხები, ხსოვნაში გაფანტული,
სახეზე ღიმილის ია-ვარდს გაფენენ
თვალეები უძირო და ინფანტილური.

გივი ალხაზიშვილი

მონატრებისთვის

თითქოს, საცაა კარს შემოაღებ
და ღიმილიან მზერას შეავლებ
ყველას,
ვინც დაგხვდა,
ან ვინც გზაშია —
ვისაც უცნობი დრო შეაღიე...

სიტყვა ინახავს გულის სინათლეს,
თვალეები სიტყვით გაბრწყინდებიან
და კარსმომდგარი საღამოების
მოლოდინები აღარ მწყინდება.

ისინი ჩემში სიტყვებს ართავენ
და უცნობ ზღვართან დაფრენს ფარტენა,
ნიშნად იმისა, რომ ეს სიცოცხლე
გაყურსულია და ფარატინა.

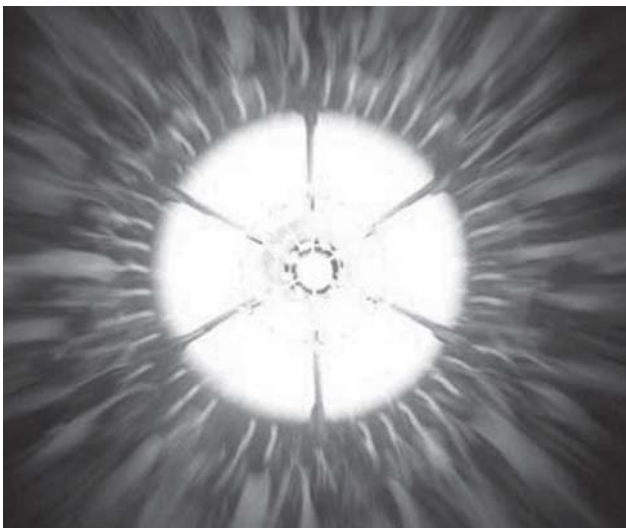
აჰა, საცაა კარს შემოაღებ
და მკლავებს ისე გაშლი ჩელტებად,
რომ ეს სამყარო ნამით ისვენებს
და შენს ცისხელა გულში ჩერდება...

აქვე ხარ, მაგრამ, მაინც არა ხარ,
ჩემთან ხარ, მაინც ვერჩები უშენოდ,
შენი სიშორე დავიანახოვე,
იქნებ ერთმანეთს რამე ვუშველოთ.
უნდა ჩავიკრა გულში ეს ნატვრა
და ობოლივით უნდა ვიშვილო.

**შაჰვის გალოვის თანხლებით...
(ვრცელი ნუთი)**

შენია სიტყვა,
ის სულს მოწყდა,
არც უფიქრია სიტყვად ყოფნა და გაერიდა
მოყურადებულ ღია ფანჯრებს,
საეჭვო სუნთქვას,
ისევ შენს გულში დაიმარცვლა და გაირინდა.

აქ იყო ვილაც,
მას მდინარის სხეული ჰქონდა,
ის მოგეხვია
და ეძებდა შენში კალაპოტს,
ისე მღეროდა ბაღში შაშვი, არც კი იცოდა,
თითქოს აქამდე
არასოდეს არ ეგალობოს.

შენ ბედნიერი
და შემკრთალი მისდევდი ტალღას,
შენი თვალეები ზურმუხტია,
ცამ რომ გალუმბა,
გიყვარს მდინარის მკლავები და მშვიერი კოცნა
და შეთვალული ლოყა გიჩანს,
როგორც ალუბალს.

**რიგითი დრო
„ლაპარია ჩემი ფეხისთვის სიტყვა შენი
და სინათლე — ჩემი ბილიკისათვის“. (ფს. 118,105;)**

შევცები, ჩემსავე ნანგრევში რომ გამომეღვიძა,
ნამოვიზეზე, ნამოვკრიფე კიდურები
და აღარ მახსოვს, მერამდენედ...
ხმა დამეკარგა
და ჩემს სათქმელს თვალეები ამბობს.

შენ კი უძილო,
ეულ ჩიტვით ზი სახურავზე
და უდაბნოს ვერხვის ხმას უსმენ.

ხელის აქნევას ხომ არ უცდი?!

მე აქ არ ვარ, ხელს ვერ აგიქნევ,
როცა ფრენა მოგინდება,
გამოისხამ სურვილის ფრთებს
და შენს ცაში ჩაიმალები...

შენამდე გზა — თვალის მოხუჭვა...
იქ მეგულები,
შენს არსებობას სულით ვგრძნობ და მაინც დაგეძებ...

არავითარი ნაბიჯის მოცვლა,
სვლა წყვილიადი ხელის ცეცებით...
გამჭოლია სულის თვალი
და იქამდე სწვდება სიბნელეს,
სადაც გულში ჩამარხული ნათელი ფეთქავს..

შეყუყუული ვარ ჩემს სხეულში ძველი მდგმურით
და სანთლებად შენ სიტყვებს მივთებ.

შენ ჩემში ცხოვრობ
და მე შენით ისე სავსე ვარ,
რომ სხვაგან ვეღარ და ჩემში გეძებ...

***
საითაც გული, იქით კალამი,
ვორდის ფაილიც იქით მიიწვს
და გული, ცრემლით მოსაკალავი,
მოსაკლავია და მოკალული
და ერთი ნუთით ვეღარ გივიწყებ.

და მადლი, თუკი რამ შევაგროვე,
ვაგროვე მარცვალ-მარცვალ-მარცვალ და
სადაც აინთო, იქვე აქრობენ,
სადაც იყარა, შურმა განაღდა..
მხოლოდ ნიაგი მელამუნება,
ამ სიბერეში გამინანაღდა.

დიახ, ეს მე ვარ, ვინც წელან შეკრთა
და უნებლიეთ ამოიხონრა,
იმის სათქმელად, რასაც ვერ ვამბობ,
რომ უშენობამ ისე გამომხრა,
და თვალს შემორჩა ჭრილობასავით
უკანასკნელი შენი მიმოხვრა...

***
ვრცელი პაუზის მერე
გამოხვალ და ჩაივლი
იმ მგზავრით,
სიზმრის ჰაერში რომ აბიჯებს
და დაკარგულ თავს უბრუნდება.

ჯერ იმ ჩიხში ხარ,
გალავანი რომ შემოივლე
და ჩვეული თვალსაწიერი
ყულფად აქციე;

გახსენ გული და ცა გაიხსნება.

***
წყალი დავუსხი მონყენილ ყვავილს,
დილით ფოთლებდაცქვეტილი შემომეგება...

თვალება

შენ ხომ აქვე ხარ სულგანაბული
და მეშინია, რომ არ ამოქრე,
მაფორიაქებს შენი სიშორე —
მოახლოებით რომ შეამოკლე —
და ის სიტყვები, სულს რომ შთაბერავ
და გაფიქრებულ სათქმელს ამოკრებ...

იქ სათუთა ჩვენი შეხვედრა,
და მეშინია, მაგრამ ვინ იცის?!
სავსე ვარ შენი წონასწორობით,
თუმცა წარსულის ჩხრეკას ვინ იწყებს?!
დროს არ ვახსოვარ, თუ არ ვახსოვარ,
რალა თქმა უნდა, ვერც დამივიწყებს...

მინაზე მოჩანს ფოთლის კონტური,
ეს ანაბეჭდი არის ალიბი
იმ შემოდგომის, რომ ჩაიარა
და შემატოვა კოცნის ალები,
შენ კი ნახვედი, თითქოს ნახვედი
და ჩემს თვალეებში დაგრჩა თვალეები...

ქაქაშვილის დედას

ჯერ ქალიშვილის გამოცხვარ მჭადით,
ყველით, ფოთოლას ამოყვანილით,
ღვინით, სისხლში რომ სიმღერით დადის,
პრასის ფხალით და ლორთქო მწვანილით —

გამყავს იოლად ჩემი ცხოვრება,
მადლი უფლისა ყველას უმრავლოს...
სამარადისოდ მემახსოვრები,
შე თვალნათელი და გულუბრალო..

და აღარ ვიცი...

ერთმანეთისგან ჩავლილ დღეებს ვეღარ ვახსოვებ,
ესხლავ ღიმილის ბუჩქს და ფიქრებსაც მამის
სახსლავით,
აღბათ, ერთხელაც, ხენეშივით ძირში გამსხლავენ,
რომ ძარღვებიდან წარმოვიდინე ძველი სისხლივით.

უნდა გავრუმდე, ვშიშობ, ენამ ხომ არ მიყვილა
და ფიქრის თემას ვწმენდ დაორთქილი სათვალესავით,
რომ წარმოსახვამ ნანგრევებში არ ჩამიყოლოს,
რომ არ დამეცეს ღამე, — თვალის გადამღესავი.

როგორც ყოველთვის, სიცოცხლეა ახლაც საშიში,
მაინც გადავრჩი, თუმცა ბევრჯერ მასვეს ქეძაფი...
მე დავბრუნდები, როგორც სხივი ბინდის საშოში,
გულთამხილავი უდროობა რომ დამენაფოს.

და აღარ ვიცი, სად წავიდე, ან სად გეძებო,
რომ მოგეახლო, მოგეხვიო და მოგენებო.

ააუზის შემდეგ

ჩემი ნაცნობი მანეკენი სადღაც წასულა,
იქ აღარ დამხვდა, ბუტიკის წინ,
სადაც მელოდა კვირაობით
და ყურადღებით ისმენდა ხოლმე ჩემს აღსარებას.

არ მეგონა,
სამშობლოში,
ისიც ჩვენსავით
მდგმურის სტატუსით თუ ცხოვრობდა
ან ასე სწრაფად როგორ დაბერდა,
ანდა სად გაქრა?!

დასაბამიდან დღე და ღამე აქ მიმოდის
და მაიმედებს,
რომ ამათთვის სიცოცხლე ღირდა,
რომ ფრთის ნაცვლად ფიქრი მეზრდება
და ჩემს ცალ ფრთას აწონასწორებს...

პაუზის შემდეგ, დღეს ისევ გავძლი დანიელის წიგნს, წავიკითხავ მესამე თავის მეთხუთმეტე ლექსს და მერამდენედ აუღერდება ის მუსიკა, ჩვენ რომ ვახსოვართ და ჩვენშიც რომ ჩარჩენილა მისი ფრაგმენტი, რომ ვერ ვიხსენებთ, სასტიკ ცეცხლს რომ გადაგვარჩინა უგრილეს სუნთქვით, მთის ნიავევით რომ უბერავდა და გვაცოცხლებდა...

მუსიკოსები დაუზარებლად უკრავენ ახლაც და ერთმანეთს ესადაგება სამბიკს ბობლნი, ქნარს სალამური, სტივის საყვირი და წინწილის ტკბილი ხმაც ისმის...

და არც კი ვიცი, ის მელოდია ჩემში ისმის თუ მე ვარსებობ იმ მუსიკაში, თავისთვის, როგორც უმიზეზო ღმერთის სუნთქვაში...

* * *

ახლა აქ ვარ შენი დახსნილი, და სულ პირველად ვხედავ ამ ცას, ხეებს და საგნებს, გზა აღარ მახსოვს, შინაასავლელ გზას ველარ ვაგნებ, შენ დამიხსენი, შენს სიტყვაში დავიდე ბინა, ვცხოვრობ და ვფიქრობ, მივდივარ და მივიქნე არგანს, ეს დღე არასდროს დაღამდება, სხვა დღეებს არ გავს, რად მიხარია, რომ ცხოვრებას თანდათან ვკარგავ.

დარჩი ჩვენთან

ვფიქრობდი შენზე, შენი სახელის — ისე მიყვარდა გულში გავლება, რომ ვინთებოდი ჩირაღდანით...

სიმღერად იქცა შენი წესი ჩემს სამკვიდროში და მზე და მთვარე, დღელამეთა სანიშნებელი — ფურცლავს ჩემს დღეებს ირბო სხივებით;

როცა გახსენებ, ვგრძნობ, აქვე ხარ და გულში ჩნდება, სუნთქვაში ჩნდება

და იმდენად გამჭვირვალე ხარ, ვერაფერს ვხედავ და გვედრები, დარჩი ჩვენთან, სხვაგან ნუ წახვალ...

დამიფარე, რადგან შენზე ვარ მონდობილი, დავიბენი, როგორც კრავი დაკარგული, მომანათე სახე შენი და მანიშნე საით წავიდე...

...მოხრა სულმა: შევკრებ ერთად შენი კვდომით დაბადებულებს...

ნეტარია, ვინც გაჩენამდე არსებობდა და ახლაც არის...

ამოაბრუნეს უხილავი ქვიშის საათი და მზეში ცურვას იწყებს დილა ღია ფანჯრებით, მილიონობით გახელილ თვალით და ჩვენი ხმებით, მზე რომ გამოსცემს...

სხვას ვერაფერს, ჩემი ენა შენს ნათქვამს იტყვის და მერამდენედ სიყვარულით სული მედვრება..

* * *

გაქრა ხელი, გაიღია ფერებ-ფერებით... თვალებს შეაცვდა ქუთუთოები — და რა ხანია, არც იხილება, არც იხუჭება; მიშტერებია ზეცას წყვილი სათოფურივით და ჰაე-სავით ჰკრავს ირაოს, ზოგჯერ ლივლივებს, ხსოვნის ჰაერში ჩვენი სურვილი.

მოკუმულია სიმწრისგან ბაგე და მდუმარებით ამოქოლილი ხმა ყველა ბგერას ძირშივე ცელავს, უდროობაში გადააქროლებს...

დალილმა სული ვედარ მოვიტყვი, შეცბუნებული ჩავფიქრდი ბედზე — შენ იმ ქვეყნად ხარ, მე ისევ აქ ვარ, და მონატრებულ ერთმანეთს ვეძებთ.

მაია ჯალიაშვილი

ზნეობის პარლამოსნა

დასასრული

მაგრამ ახლა სურს, რომ ეს ტექსტები იყოს არა რაღაც მეორეული, არამედ პირველადი, ე.ი. სიტყვების სამყარო ჩაენაცვლოს რეალობას. ამიტომაც არის, რომ უპირველეს ყოვლისა, სწორედ რუსთველის, გალაკტიონის სიტყვებით თამაშობს. მათი სტრიქონებისგან მატერიალურ „საგნებს“ ქმნის.

რეალობიდან ორიგინალური გაქცევის გზა დახატა ირაკლი ლომოურმა მოთხრობაში „შემთხვევა“, რომელშიც გმირი აბსურდულ სიტუაციაში, მეტროს გვირაბში გამოჩენილ აქლემთა ქარავანს მიჰყვება, აბსურდულობას ისიც აძლიერებს, რომ მოვლენის შემსწრე 19 მოქალაქიდან ამ გაქცევას მხოლოდ ერთი ადასტურებს. ამის შემდეგ ისიც ყოველდღე იწყებს მეტროში ჩასვლას იმავე სადგურზე (სხვათაგან განსხვავებით, რომლებიც ამ შემთხვევის შემდეგ მეტროს აღარ ეკარებინან) და ელის, რას ან ვის, მწერალი ღიად ტოვებს ამ კითხვას, თუმცა მკითხველი თვითონვე ხვდება, ელის აქლემთა ქარავანს, რომ ისიც გაჰყვას. ეს, რა თქმა უნდა, არ არის გაქცევის რეალური გზა, მაგრამ მწერალი ხატავს აბსურდის გარემოში შესაფერის აბსურდულ გამოსავალს.

შესაძლებელია თუ არა ამგვარი მდგომარეობიდან თავდახსნა, თუ ეს მხოლოდ ილუზიაა და აქლემთა ქარავანს გაყოლა თუ ზარდახშიდან ამოსული სიტყვებით თამაში. გამოსავალი მხოლოდ ამ აბსურდის წესების აყოლაა, ე. ი. სიცოცხლის უსაზრისობის აღიარება. რაც, რა თქმა უნდა, მოაზროვნე ადამიანისთვის ძნელია. სწორედ ამიტომაც იგიჟიანებს თავს ჰამლეტი, როცა მამის აჩრდილი მკვლელობის ამბავს, დედის ლალატს შეატყობინებს და შურისძიებისკენ მოუწოდებს. მისთვის ცხოვრება თავდაყირა დგება, რადგან არჩევნის წინაშე აყენებებს მამა: ან შური იძიოს, ე.ი. მკვლელად იქცეს, ან მამისმკვლელთან ერთად იცხოვროს. ამიტომაც როცა პოლონიუსი ეკითხება ბიბლიოთეკაში (წიგნების, ე. ი. არარეალურ სამყაროში) განმარტობებულს თუ შეხიზნულს, რას კითხულობო, ეუბნება: სიტყვებს, სიტყვებს. ე.ი. არც ამ ირეალურ სამყაროშია ხსნა.

გაქცევის სურვილი ყველა დროის ლიტერატურაში სხვადასხვაგვარადაა ასახული. თვითონ მხატვრული ტექსტის შექმნა გულისხმობს გაქცევას, მაგრამ იცვლება და ვარიაციებით მეორდება მისი ფორმები. მაგ. 1922 წელს გამოცემული ტომას ელიოტის „უნაყოფო მინა“ თანამედროვეთაგან შეფასდა, როგორც „პირველი ომის შემდგომ ქაოსის ალტერნატივა“. სწორედ ამან განაპირობა ელიოტისეული „მითოლოგიური მეთოდი“.

მწერლობა მარადიული ღირებულებების პოვნაში ეხმარება მკითხველს: „დავკარგეთ სამშობლოს განცდა; იქნებ ამიტომაც ვხეტილობთ ამდენს, რომ იქამდე მივალნიოთ, სადაც სამშობლო და სახელმწიფო ერთხვევა ერთმანეთს“ (ირაკლი სამსონაძე „ლეას საათი“).

თანამედროვე გერმანელი მწერალი, ნობელიანტი ჰერტა მიულერი რუმინეთში დაიბადა და გაიზარდა. ჩაუშესკუს ტოტალიტარული რეჟიმი მისი ბავშვობის მთავარი საფრთხობელია იყო, რომელიც დღემდე აჩრდილივით დასდევს მის ნაწერებს და ნებისმიერ თემაზე წერისას ჩაესმის ამ რეჟიმის დემონური ხარხარი და კვლავაც ეჭიდება დრო-სივრცეში დანამცეცებულ მის სხეულს, რომელიც გამუდმებით აღდგება ცხრათავიანი ურჩხულივით და ებრძვის. „ფოთლებმა და ყვავილებმა იცოდნენ, როგორ ეცხოვრათ, მე კი — არა“. სწორედ ამ გარემომ შეაგრძნობინა ფასი თავისუფლებისა, რომელიც მისი პროზისა თუ ესეების მთავარი გმირია. ამ გმირს დევნიან, ანამებენ, მაგრამ ის ფენიქსივით ყოველი დაფერფვლის შემდეგ განახლებდა და ცოცხლობს ადამიანთა გულებში და მზადაა კვლავაც იტანჯოს, ოღონდ სიყვარული გადაარჩინოს. მას საკამათოდ მიაჩნია გამოთქმა „ენა სამშობლოა“, რადგან იგი „ფასს უკარგავს სამშობლოდან გაქცეული ადამიანების ნებისმიერ მსხვერპლს“. ცხოვრებამ მას სიტყვა „სამშობლოც“ შეაჯავრა, რადგან მას „პარტიული ფუნქციონერები და დიქტატურის ლაქები იყენებდნენ“. მისი აზრით კი, „სამშობლო ისაა, რასაც ამ ენაზე ამბობენ“. საგულისხმოა მწერლის თვალსაზრისი, რომ „ნებისმიერი დიქტატურა, მემარჯვენე იქნება თუ მემარცხენე, ათეისტური თუ რელიგიური, ენას თავის მსახურად იხდის“. მწერლის აზრით, ენის საშუალებით დიქტატურის გამყარებაცაა შესაძლებელი და მისი დემონტაჟიც.

თანამედროვე გერმანელი მწერლის, იული ცეს რომანში „თამაში“ ყმანვილი გმირი ამბობს: „ჩვენ უკვე აღარაფერი დავგრჩა, რისიც შეიძლება გვწამდეს, გვჯეროდეს. ყველაფერი სულერთია“. მისი აზრით, მხოლოდ თამაშშია შესაძლებელი იგრძნონ ადამიანებმა ჭეშმარიტი თავისუფლება.

და მაინც: „დედამინის აღსასრული რომ დამდგარიყო და სადღაც ზემოთ ადამიანებისთვის ეკითხათ: „აბა, რას იტყვით, შეიცანით თუ არა თქვენი ცხოვრება მინაზე, ან რა დასკვნა გამოიტანეთ აქედანო“, — ადამიანს შეეძლო უსიტყვოდ გაეწოდებინა „დონ კიხოტი“: „აი, ჩემი დასკვნა ცხოვრების თაობაზე, შეგიძლიათ ამის გამო განმსაჯოთ“ (დოსტოვესკი).

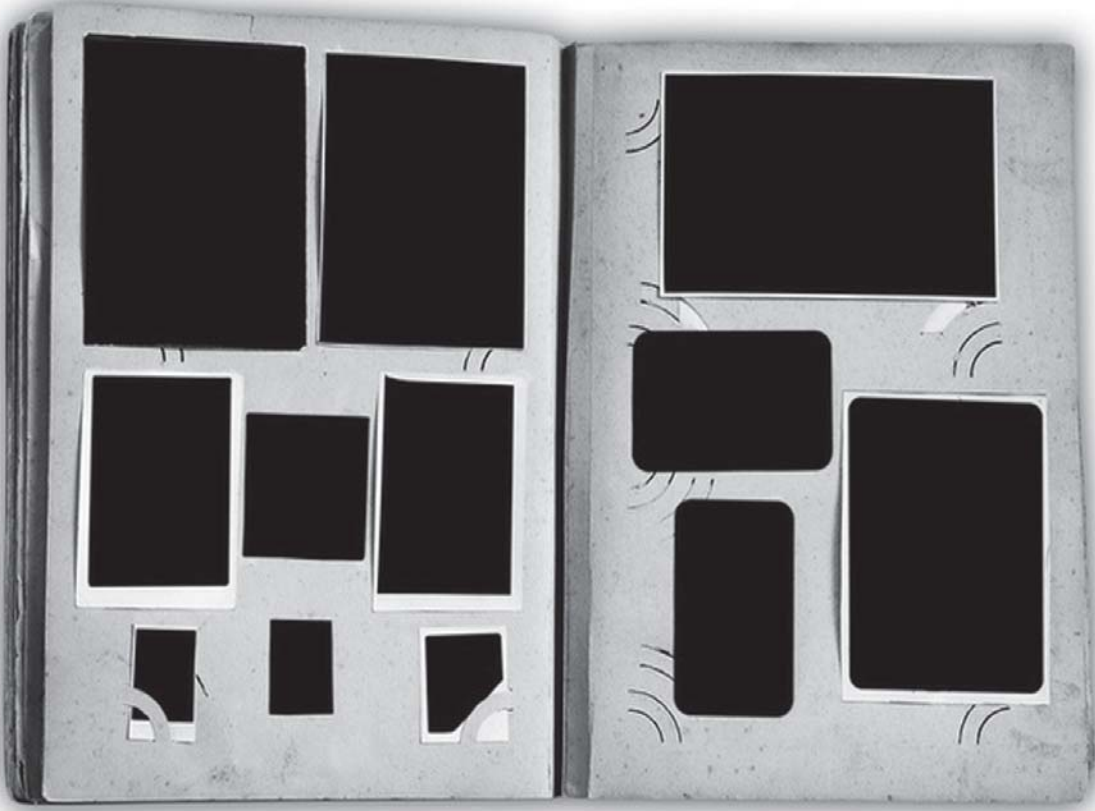
და მაინც: „ყოველი ნორმალური მოთხრობის წაკითხვის შემდეგ ხდები ოდნავ უკეთესი, ვიდრე ხარ, უფრო ჭკვიანი, ვიდრე იყავი“ (გურამ დოჩანაშვილი „კაცი, რომელსაც ლიტერატურა ძლიერ უყვარდა“).

სწორედ ეს რწმენა აცოცხლებს მწერალსაც და მკითხველსაც.

სწორედ ამიტომ შეუძლია მწერლობას ზნეობის გარდამოსხნა.

ნინო სადღობელაშვილი

კლდეებამდე ძლივსლა სწვდება
 ზამთრის ცხედარს
 შენი სუდარა,
 და როდესაც ვარსკვლავებში ეხლართება
 ძვლები – ხეები,
 შენი ლიბრით ინერწყვება
 ზეცის ნისკარტი,
 სამყაროში
 მენამული ჩრდილით დადის
 ჟრუანტელი...
 ჩემო საგვიანო გაზაფხულო,
 მომთვარული ღრუბლის რძიანო,
 დამიბრუნე საქართველო
 — ზამთრის ცხედარი,
 შენს აალებულ ყვავილებში
 შეაფარე მისი ტოტები,
 მისი ძვლები — ზღვის მარილით
 შემონახული,
 დამიბრუნე საქართველო
 — მკვდარი შვილი,
 გახვრეტილი შუბლის ნათელი...
 რადგან დიდი, საგვიანო გაზაფხული ხარ
 და მარცვალიც არ იბრუნებს პირს
 შენგან ცისკრის ცრემლდაუყრელი,
 შენგანაა დედამინა
 სიხარულის საკრებლით გადაკემსილი!..
 დამიბრუნე, დამიბრუნე მკვდარი მამა
 — სიყვარულის ომში გულამოჭრილი,
 შენს იისფერ აბრეშუმში შეაერთე
 მისი ტანი, მისი მკლავები,
 შენ დაგბრალდეს მისი ელდა —
 სიმარტოვის დაქუხება,
 — როცა იღვიძებ,
 როცა დგები და ჰაერში საკუთარ თავს
 გადაეყრები...
 დამიბრუნე საქართველო,
 რომელიც არ ყოფილა,
 და არყოფნის ჩვილ ტიკებში
 ინახება ახალ ღვინოდ,
 გელოდება, რომ
 აღმოხდეს ცხადი სიზმარი.

ფოტოალბომი

მე ვარ პატარა ბავშვი და
 გადაშლილი მაქვს
 ცხოვრების ფოტოალბომი,
 ფოტოებს შორის მდინარის საკინძა,
 დავხეტილობ დღე-ღამის
 მუყაოებზე მარტოკა და უთავბოლოდ
 სიზმრების მასპინძელი...
 მე მომეჩვენა, რომ ყველა,
 ვინც კი მიყვარდა, სადღაც წავიდა,
 ხელები ჰაერში დამრჩა,
 დავკეცე ფოტოალბომი და გადავშალე თავიდან,
 მაგრამ არავინ არ ჩანს.
 ჩანან მარტოდა ჩრდილები,
 ფიგურები კი ამოუჭრია ვილაცას,
 ცარიელ ფოსოებში ლურჯთვალა ჩიტებს სძინავთ,
 და მღერის ფოტოალბომი
 უცნაურ იავნანას,
 ცის ტოტზე ცრემლი ბრწყინავს.
 მე ვარ მოხუცი ბავშვი და
 გადაშლილი მაქვს ცხოვრების ფოტოალბომი,
 ალბომს ყუაზე სქელი ბალახი აცვია,
 ვილაცამ თეთრი მაკრატლით
 გამოჭრა ყველა ფოტო და
 ჩააკრა სულ სხვა ალბომში,
 ნეტა ვინ ათვალისერებს
 ჩემი ცხოვრების იმ სხვა და
 იმ ფერად აპლიკაციას.

ნეკერჩხალი

გული სიხარულის ნაკრძალია და
 შიგნით ერთადერთ ნეკერჩხალს ვზრდი.
 მყიფეა მისი ვარჯი და
 ლერწამივით ქანაობს ქარში
 და ვარსკვლავებზეც მის მხრებამდე
 ისე შორია,
 რომ მათ ცაში კი აღარა,
 — მინაზე ეძებს,
 მტვერში, ტალახში,
 ყველგან, სადაც
 თვალს ჩაყოფს და
 ცხელი ცრემლის ნაპერწკალი
 დასცვივა.
 მინა კარგად შემოვუბორცვე,
 ფესვქვეშ თოვლი ამოვუგე,
 გვერდს რომ იცვლის —
 ჰორიზონტზე გადაიხედოს.
 სუსტია ჩემი ნეკერჩხალი,
 მოვლა სჭირდება,
 მეც მაქცია მარტომებალედ,
 ზურგზე გალიმებული
 ნილაბი მივიხატე,
 შინიდან რომ გამოვდივარ,
 ზურგით შეილებს ვუღიმი,
 ისინიც, თვალებით
 ჩემს ღიმილს ლოკავენ და
 აღარ მოხოვენ,
 მოვჭრა ჩემი ნეკერჩხალი,
 როცა სახლში
 შემა შემოგვაკლდება...

ცხვარი

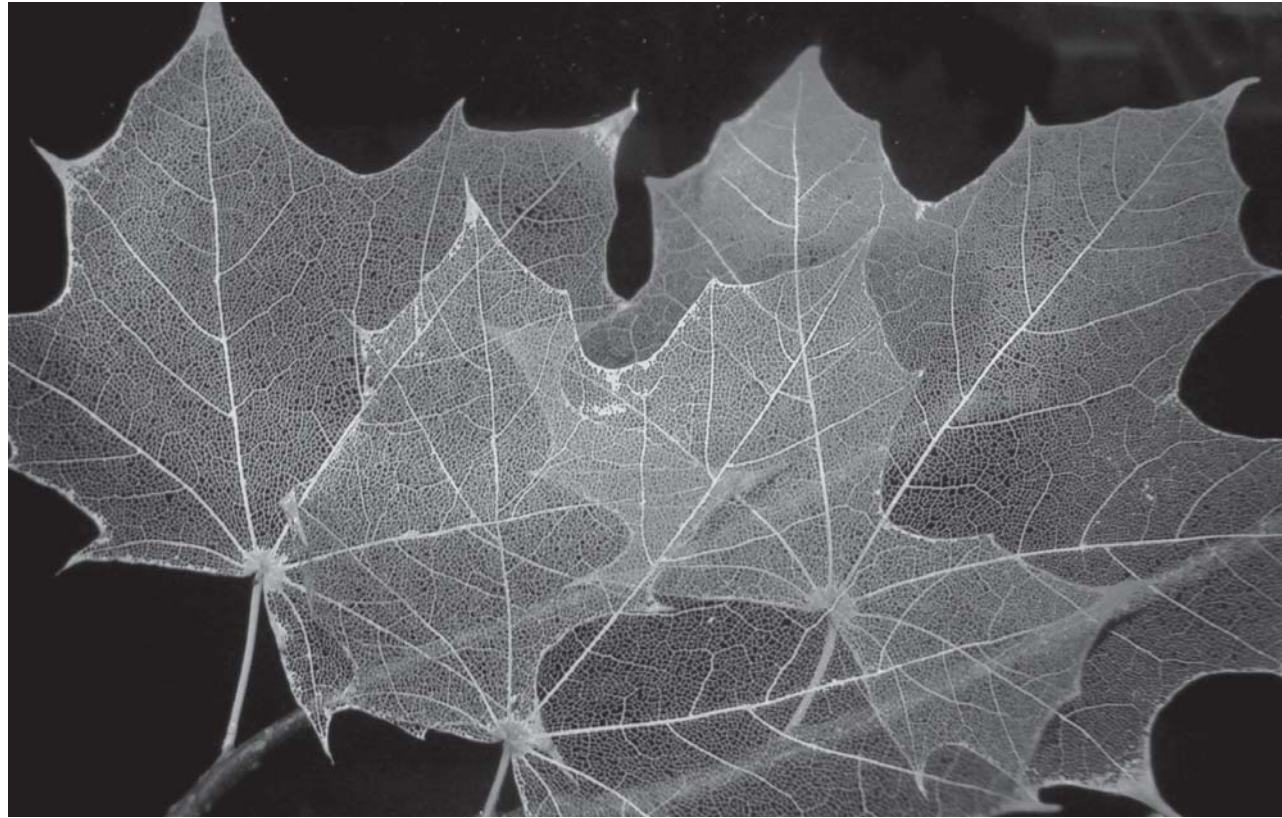
კვრივამდე კი არ უნდა მიგეყვანე,
 სადმე გზისპირას დაგესვი და
 მიგეტოვებინე,
 ხავსიან კუნძებში მაინც
 არავის ავერეოდი,
 იქნებ ფესვიც გამედეგა და
 შევხორცებოდი დედამინას,
 და სადმე მაინც დადგებოდა
 ჩემი ალაგი.
 კვრივამდე რატომ მიმიყვანე,
 კისერზე თბილად მოგდებული,
 მოლოდინისგან დახორკლილ გულზე
 მრავალძარღვებად რომ გეფინა
 ჩემი წითელი ბატონები,
 ჩემი შიშის და სინათლის ბატონები —
 ჩემი ალისფერი ფოთოლი...
 რა გზამ შეგაგდო იმ აღმართზე,
 რა თვალმა ჩაგახატა სამყაროს ფურცელში:
 კვრივისკენ ელდით მიმავალი,
 კისერზე ბავშვით,
 რომელიც მერე სამუდამოდ,
 დაუფლებული სიცოცხლის ნილ —
 სულ სხვა მინდორზე იკიკინებს
 და სხვა ღრუბლებს შეენიერება.

აღღომა

ჩემო საგვიანო გაზაფხულო,
 ვარდებიან-ზამბახიანო,
 ჩემო მშობლიურო გაზაფხულო,
 ახალო საკერებელო,
 შენგანაა დედამინა
 ატკიებულ გალიმებით გადაკემსილი!..

სიყვარული

ერთმანეთს შევხვდით ბაღში და
 განაპირა სკამი გავიყავით.
 მერე ერთმანეთს მივწერეთ პირველი წერილი და
 ცარიელი ფურცელი გავიყავით.
 მერე მოვიდა თოვლი და
 თოვლიც გავიყავით.
 მერე შეგვემთხვა გაზაფხული და
 გაზაფხული გავიყავით.
 მერე ჩამოდგა სიჩუმე და
 სიჩუმე გავიყავით.
 მერე ავმღერდით მარტოობას და
 მარტოობაც გავიყავით.
 მერე მოგვინდა ტყუილი და
 ტყუილი გავიყავით.
 მერე ცას მონყდა ვარსკვლავი და
 ვარსკვლავი გავიყავით,
 მერე მერე ვარსკვლავი და,
 მეორეც გავიყავით..
 მერე მოგვადგა ჰორიზონტი და
 ისიც გავიყავით.
 მერე აღმოჩნდა სიკვდილი და
 სიკვდილი გავიყავით.
 ხვალ უკვე არავის ახსოვდა
 ვინ ანდა რა ვიყავით,
 უსიერ ღამეში
 სინათლის ჩიტებად გავიყავით.

ნანა ქელეხიძე

სტატუს-კვო ანტი

ეს იყო შეუვალა ზონა,
 კბილებივით შემოვლებული მესერით რომ იცინოდა.
 ეს იყო ყველაზე აგრესიული ღობე.
 ყველაზე საიმედო დაცვა.
 ყველაზე აუღებელი სიმაგრე,
 რომელზეც
 მოჭრილი თავებივით ნამოცმული სიტყვები
 მზეზე ხმებოდა.

მერე ფრთხილად ვხსნიდი და ვმარხავდი მუყაოს ყუთში,
 სიტყვებს — ჩემს მტრებს.

ეს იყო მკვდარი ზონა —
 მომწამვლელი, თეთრი დღეებით.

სარკესთან მივედი და გავიცინე.
 შაბამნით დავიწვინე ქუთუთოები
 და როცა მოვკვდი,
 ცამ ჩემს თვალბუბზე აიხილა.

გახსოვს, რა ლამაზი ვიყავი, როცა გიცნობდი?

ქალაქის ნაპი

სუფთა ფურცელი მაგიდაზე.
 რაღა დავეწერო?
 ვკეცავ-
 ჩრდილოეთისკენ.
 დიაგონალზე —
 მარცხნივ და მარჯვნივ.
 სამხრეთისკენ და
 გულისკენ და
 თითები ფრთხილად დასრიალებს ნაწიბურებზე,
 როგორც შენს მხრებზე
 და მახსენდები...
 თეთრი ნავეები ბრუნდებიანო —
 შევაცურებ ჰაერში და
 მეჰაერის ჯიუტ ცოლივით დავეყრდნობი
 მორყეულ რაფას

რა ჰაერის ზღვა, ან თეთრი ნავი,
 ფურცლის პატარა ნაგლეჯია,
 მარჯნის რიფივით გამოედო ნაძვის ხმელ ტოტებს
 და...
 ჩაიძირა...
 ერთი
 ორი
 უსასრულობა
 დედაშენი.
 მე.
 თავზე მანდილი წაიკრა.
 ჩაი დამალევიწყო ჩემი საყვარელი ჭიქით.
 გადავაბრუნე მთელი სიზმარი და ვერ ვიპოვე ის ჭიქა.

შენს სოფელში ალბათ ბნელი ღამეები იცის —
 რა დაგაბრუნებს...

„ბრბოსაც ურჩევნია ფარსი...“

**„ბრბოსაც ურჩევნია ფარსი!“
 ბერეთელი**

ჰო, ბრბოს ურჩევნია ფარსი,
 მოდი, ვითამაშოთ „ბისზე“,

მერე ნაუჭიროთ ყელში
 ეჭვებს გაოფლილი ხელი,
 გული მიეჩვია ყიალს,
 ღამე მიეჩვია ლოდინს,
 ძველი ნიღბებივით ყრია
 ყალბი ღიმილები მტვერში.
 და მე ბედისწერით — ქალმა
 და შენ კაცმა — მთავარ როლში,
 გრძნობა მუქ ტონებში ვხატეთ —
 სიტყვებს შევუხამეთ ფერი,
 ბრბომ კი ვერ შენიშნა სივრცე,
 ბრბო ხომ არ პატიობს ფრთებს და
 მერე მიტოვებულ ჭაში
 ყველა სიხარული დაშრა...
 მაინც ხელუკუღმა ცერცვი
 სცენის შევყარე კედლებს, —
 თუმცა დახვეწილად მეცვა
 ტანზე ტყუილების კაბა —
 და აღარ უნდოდა სწავლა
 არცერთ მიმიკას თუ სიბრძნეს —
 ბედი ამზადებდა უხმოდ
 ლამაზ და ფინალურ ნასვლას...
 მერე მე მივბრუნდი ზურგივით
 შენგან,
 ყველასგან და ასე,
 თავანულმა და ფრთხილად,
 ფარდა მივაფარე წარსულს, —
 შენ ხომ უფლისწული იყავი,
 სადღაც, მეთათვე ციდან,
 მე კი არასოდეს ვგავდი
 მეფის ნაბოლარა ასულს.

ჰო, ბრბომ აირჩია ფარსი,
 მე — ზურგმუქივეული დრამა...

ქარაზმა გაღამდენო

დამჩემდა უძილო სიზმრების ისტერია
 და ღამე თავს მიხრის ნერვული მოწინებით,
 მოჭრილ დროს საათზე დღეებად ვანანილებ
 და მკვდარი ცხოვრების უცილო ნამალია
 შენი ხმა,
 გუშინ რომ
 დავშალე ბგერებად და
 დღეს ისევ ვაკონინებ.

თეთრ ღრუბლებს ქარები გადაღმა მიდენიან.
 შენირულ კრავებივით
 უგულოდ მიდენიან
 და მათი უმწეო, დაღლილი თვალებიდან
 მეძახის სიმარტოვე.

კრავებსაც შეამცივნა.
 ნიღბები — ჯალთები,
 ქარები — ჯალათები არავის დაინდობენ,
 ბოლომდე დაწურავენ.
 სიფითრე შედედდება
 და სისხლი აიძვრევა ტყვიისფერ ალყაფთან.
 წვეთები კანკალებენ.
 ფანჯარა.
 ქარი.
 მცივა.
 ვდუმვარ.
 მალე ჩემში სიჩუმეც შეიშლება.
 და ყველა —
 მე ვისაც ბოლომდე შევეშალე,
 ყველას ის —

ვისაც შენ სულ ასე ეშლებოდი,
 ეძებენ დავინყებულ,
 მისდევენ გადახაზულ,
 იკვლევენ მიტოვებულ
 ბილიკებს ცის ნაპირას.
 სანამ თავს შეიქცევენ
 ღიმილით გაყალბებულ,
 მოდი,
 კვლავ ჯიუტი ბავშვივით დამიყვავე —
 ეგ სითბო მომენატრა...

შეხედე.
 შემოლამდა.
 სალამო გადაინვა.
 კრავები გადადენეს ქარებმა მთების იქით.
 წვიმამაც გადაილო.
 ცა — ახლა სასაკლაო.
 ცა — ახლა მენამული.
 სათუო.
 საიქიო.
 ვზივარ.
 ამ ცხოვრების პასეანს ველარ ვანყო.
 კვლავ ტანში შემაცია.
 არც ისე იშვიათად,
 დამჩემდა ბუნების სირთულე განწყობისას
 და ჩემი მთებივით სიკერპე ხასიათში.
 და სანამ დავმთავრდები
 და სანამ მოგიკვდები
 და სანამ გაგიმხილე,
 რომ სულში გადამედე —
 ღმერთამდე ამიყვანე
 შენს ხელებს მინდობილი,
 ღრუბლებთან მიმიყვანე —
 ქარებმა გადამდენონ...

ჩუ...
 ნახე, შემოლამდა.

16.08.11.

ასფალტი. დამსკდარი. აგვისტო ქუჩაზე გადარბის.
 ვზივართ და დუმილი. ვდუმვართ და თვალს ისევ გარდებ.
 მოხუცი. ხელჯოხით. ლოყები — მოლბერტი. (დამჭნარი).
 ნარჩენი გრძნობები. სიტყვები ნარჩენი — ხორბალი
 მუჭებში. გახსენი. ჩათესე მუცელში. მარცვლობით
 ჩაიბნას. ეს ხორცი ფუჭია. ბერნია. მინაში
 დახეთქილ თავთავებს ჭიები დახრავენ. ბოლომდე
 ყვითელი კბილებით... შენ მაინც ფაქიზად გაშალე
 ჩემს ტანზე ნალენი თითები. მე მუხლებს ნიკაპთან
 მივიტან... გაჟონვა. კუნთებში. ძარღვებში. ძვლებამდე.
 გიყურებ. წყურვილი. შიმშილი. ნადირის. ცხოველის.
 თვალები სისხლს გნოვენ, გჭამენ და მაინც ვერ ძლებიან.

გიყვები ჩემს ზაფხულს. შეხება მაჯებით. (შემთხვევით).
 ჰაერი გამოშრა. სიპივით ჩამოფშვნი. გაფანტე
 მხარმარცხნივ ოცნების...სიჩუმე. გიხსენებ. მიხსენებ.
 სხეულში გაჟონილ სხეულით. მაჟრჟოლებს. ქარია.
 გამჭოლი. (რატომღაც). მილიმი. ვხედები გველივით,
 ალესილ ცელით რომ გაჭრიან თიბვისას ეზოში.
 ვიხრჩობი... მკვდარს მაინც გამხადე პერანგი, საკმევლად
 მიფრქვიე გოგირდი. ბრბომ ერთხმად
 ისუფლოს — სწყალობდეს!..
 კრებიან ხილვები. ახლა სულ მთებია ჩემში და
 ჩემს გარეთ... მთებია... და მთებში... და მთებზე...
 და მხრებზე

მეზრდება ფიჭვები. ნისლები მანვება. ხავსივით
 მედება ლოცვები ფუძეზე... ფესვებზე... რაღაცას
 ბრბო ისევ გაჰყვირის... ვფხიზლდები —
 ასფალტზე მტრედები.
 გიყურებ. შენ სდუმხარ შენს ზაფხულს. მაციებს. (ქარია).

მომკალი! გამხადე პერანგი. ნუ გაფრთხობს სიჭრელე.
 (ჭრელია ცხოვრება, ეს ბრბოც და წესიც და ადათიც,
 ჭრელია სოფელიც...) მომკალი და მხრებით ნადავლი
 ნამიდე, შხამისფერ კედელზე ამაყად დამკიდე...
 უშენო ზაფხული ბალახში გველივით მიცურავს.
 ქუჩაში აგვისტო ჩუმდება გაკიცხულ ბავშვივით.
 მიყურებ მზით დამწვარ მკლავებზე და
 ვითომ გულგრილად,
 ყელიდან ამოსულ სურვილებს ყელშივე აკავებ...
 გეხები. ტუჩებით. (ბოლოჯერ). სანამლავს გატოვებ.
 მივდივარ. მიდიხარ. მივინყებ. მეც — ალბათ. (როდესმე...)
 ცხოვრება — წლებისგან მოხრილი მოხუცი ნელკავით.
 ნარსული — თვალებში სიცივით დამტყდარი ტოტები.

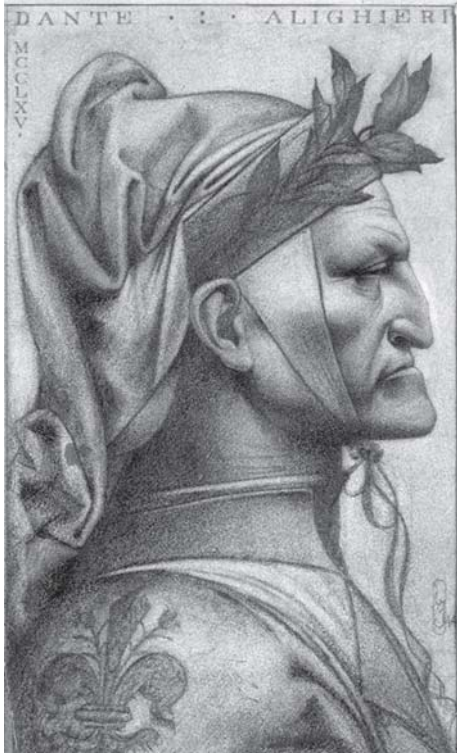
***
 ოცდაათ ვერცხლად რაღა არის და...
 მე ორმოც ლარად გავყიდე, როცა
 ყველად მიღირდა...
 და ლამის არის
 მოვიდე შენთან,
 ტერფები თმებით შეგიმშრალე და
 დაგიკოცნო ფრთხილად მუხლები...

მეტი არ ვიცი, რა უნდა ვქნა, რომ მომიტეო.

დანტე ალიგიერი

ლაც კაცი და ქალი პირით წყალს ასხამენ ერთმანეთს... ჰოლდენს არ ესმის ამ ხუმრობის აზრი: „თუ გულით არ გიყვარს გოგო, რაღას მაიმუნობ, ხოლო თუ გიყვარს — მისი სახეც უნდა გიყვარდეს, და სახე თუ გიყვარს, შეფურთხება არც უნდა აკადრო“.

სელინჯერის მიერ დახატულ ჯოჯობეთის სურათს კიდევ ერთ შტრიხს უმატებს იელის სტუდენტი, თანმხლებ გოგონასთან კაფეში რომ განმარტობულა. სტუდენტი ბიჭი გოგოს ვილაცის თვითმკვლელობის

მცდელობის ამბავს უყვება, დიდი რაოდენობით აბები რომ გადაყლაპა და თან მაგიდის ქვეშ ხელი შეუტყურობდა და გოგოს უფათურებს... მსგავსი ცივისსილიანობა წარმოუდგენელია, ირგვლივ სისასტიკის, გულცივობისა და ურცხვობის ატმოსფერო სუფევს... ჰოლდენი ძალიან რთულ სულიერ მდგომარეობაშია, ის არ არის მორწმუნე, რომ ილოცოს, მას არ ჰყავს მეგობარი. მას არც ის სურს, რომ სხვებს დაემსგავსოს, იმ თვალთმაქცებს, რომლებიც „სწავლითაც იმიტომ სწავლობენ, რომ ცოტა გამოიქვეყნონ და ერთ მშვენიერ დღეს... მშვენიერი კადილაკი შეიძინონ“. მას გულს ურევს „მთელი დღეები ცარიელი ყბელობა — გოგოებზე, დაღევაზე, ხევენა-კოცნაზე. ყველას თავისი ბინძური ბანდა ჰყავს და იმათთან ტრიალებს“. ჰოლდენს არ შეუძლია სულიერი სიახლოვის გარეშე ქალთან სექსუალური ურთიერთობა დაამყაროს, თვით ხუთდოლარიან კახპასაც კი თხოვს, მოდი ჯერ რაღაცაზე ვილაპარაკოთ... და საკმაოდ კომიკურ მდგომარეობაშიც ვარდება.

ჰოლდენი ცდილობს გამოსავალი იპოვოს, ის ეძებს ადამიანს, რომელიც დამოძღვრავს, ჭკუას დაარიგებს, მაგრამ აქაც ხელი ეცარება. მისი ყოფილი მასწავლებელი, ანტოლინი, მეტად უცნაური კაცი გამოდგა. მის ოჯახში ღამის გასათევად მისულ ჰოლდენს თავზე წამოადგება და მძინარეს შუბლზე ეფერება. ჰოლდენი ვერ ხვდება, რატომ აკეთებს ამას, ჰომოსექსუალია თუ უბრალოდ თბილი ადამიანი, თუმცა, მისთვის ეს უკვე მნიშვნელოვანი აღარცაა, რადგან ანტოლინის საქციელმა ისე დააფეთა, რომ „ყველაფერი გიჟივით უკანკალებს“. ის ხომ ბავშვობიდან მსგავს საზიზღრობას უამრავჯერ შესწრებია.

ჰოლდენი ცდილობს გაიქცეს, სადმე ცხრა მთის იქით გადაიხვეწოს, მუნჯობა მოიგონოს და ცოლიც მუნჯი მოიყვანოს, ის მზადაა მთელი ცხოვრება სადმე ტყისპირა ქოხში გაატაროს, ოღონდაც კი ამ ჯოჯობეთს დააღწიოს თავი.

თუკი დანტე ალიგიერისთვის ჯოჯობეთიდან გამოწყვანი ბეატრიჩეა, სელინჯერი ხსნას „წმინდა ცნობიერების“, ანუ ბავშვური სინამდის შენარჩუნებაში ხედავს. შემთხვევით არ აუჩემებია მის ლიტერატურულ გმირს, ჰოლდენს, გინდა თუ არა, უფსკრულის თავზე ჭვავის ყანაში მოთამაშე ბავშვების დამჭერი უნდა გავხდეთ. მას სურს ბავშვები უფსკრულში გადაჩვევისგან — ანუ წმინდა ცნობიერების დაკარგვისგან იხსნას. სწორედ ამიტომ დაეძებს ასე დაჟინებით ფიზის. ფიზი, ისევე როგორც ჩალის ჩანთებით მოსეირნე მონაზვნები, ნიუ იორკში რომ გაიცნო,

ლოურენს ოლივიე

ჰოლდენისთვის სულიერი სისპეტაკის სიმბოლოდ იქცნენ. ფიზიში ჰოლდენი თავისი ბავშვობის ანარეკლს ხედავს, მას აგონდება, როგორ დაყავდათ ექსკურსიაზე მუზეუმში. იქ მისთვის ყველაფერი ძვირფასი იყო, მეთევზე ინდიელიც, სულ მუდამ ორი თევზი რომ ჰქონდა დაჭერილი; ძაფით ჩამოკიდებული და კედელზე მიხატული ჩიტები, სამხრეთისკენ რომ მიფრინავდნენ; ექიმი-ჯადოქარი, ვისიც ბავშვობაში ეშინოდა... ჰოლდენს გული წყდება, რომ დრო გადის და ყველაფერი იცვლება, მისი აზრით „ზოგიერთი რამე არ უნდა იცვლებოდეს, ისევე ისეთი უნდა დარჩეს. უნდა შეიძლებოდეს მინის დიდ ყუთში ჩასმა, რომ თავისთვის დასტოვო და ხელი არ ახლო“.

სელინჯერის სურვილია, ადამიანში სულიერი სისპეტაკე გადაარჩინოს. ეს სურვილი იმდენად მძაფრია, რომ თავისი სიღრმითა და სიძლიერით რელიგიურ გრძობასაც კი ჰგავს. მართალია, სელინჯერის ლიტერატურული გმირი, ჰოლდენი, თავადვეა გაორებული და დაბნეული, მაგრამ ის გულწრფელია და სწორედ ამ საოცარი გულწრფელობით იპყრობს ადამიანთა გულს. გულწრფელი გახლდათ თავად სელინჯერიც, როდესაც 1953 წელს მიცემულ ინტერვიუში აღიარა, რომ ეს რომანი ავტობიოგრაფიული ხასიათის იყო. „ჩემი სიყმანეილე ძალიან ჰგავდა იმ ბიჭისას, წიგნში რომაა... და ძალიან დიდი შვება ვიგრძენი, როცა ხალხს მის შესახებ მოვუყვი“.

წმინდობლივია და სიმბოლურიც, რომ ეს რომანი მოთხრობის — „მცირე ამბოხი მედისონ-ავენიუზე“ — საფუძველზე შეიქმნა. „თამაში ჭვავის ყანაში“ მართლაც ამბოხებაა გულცივი და სასტიკი სამყაროს წინააღმდეგ ჩვენი ბავშვობის გადასარჩენად...

ნანა ქელეხიძე

მუნჯი

მე შემიძლია სულაც გავჩუმდე. ჩავიგუბო პირი მკედარივით. ავილო კოვზით შავი მინა და შაქარივით მოვიყარო გამშრალ ენაზე. შავი ფერი აქვს ყველა დუმილს. ლოდის სიმძიმე და ზამთრის გემო.

მე შემიძლია იმდენ ხანს ვდუმდე, —

მინამ ყლორტები გამოიღოს, მინამ ფესვები გამოუშვას, ჩამეზარდოს ყელში მკერდამდე. მინამ ფოთლები გამოუშვას, მინამ ნაყოფი გამოიღოს — მნიფე მარცვლები. მერე გეგონოს, რომ მე მოკვდი, მერე გამართლდეს, რომ მე მოკვდი, მერე იცინო. მერე წამიღონ მინით სავსე, მერე დამმარხონ შენით სავსე, — სავსე სიცივით.

დილით ავიღე კოვზით მინა და შაქარივით მოვიყარე გამშრალ ენაზე.

ახლა მუნჯი ვარ.

CASUELLE

ქარს მზე გადასცდა სასულეში (თბილად გაცვია, იმედია). უშენო დილა — სისულელე. უშენოდ — მოვედ-მივედები

სახელებს, ქუჩებს, მისალმებებს, ღიმილს, ეტიკეტს... რახანია, ეს ფორმალობა მიმსუბუქებს და წყალში გახსნილ სახამებლის

გემო აქვს დღეებს, გამჭვირვალე, ვსვამ და — ტუჩებზე ილექება... ქარი ანჯამებს აჭრიალებს შენსკენ სავალი ბილიკების,

გზას რომ კარივით დაეკიდა... და როგორც შენი მოფერება, ტანში მაცივებს მოლოდინი და დღეებს მივედ-მოვედები.

ლაქის კაცი

შენ არ იყავი სიტყვის კაცი — ნათქვამი სიტყვის, ქალღმრთელ მკრთალად დანერილი სიტყვა იყავი. შენ თხელ ფურცელზე ამოთქმული გრძობა იყავი, ფარატინა და თეთრი ლექსი, სადაც „ტიკვილი“ ბოლოს რატომღაც ერთიმემა სიტყვას — „გივიწყებ.“ რა მოხდა მერე, დანერილი და არნათქვამი, ან სულაც — ყელში ამოსული სიტყვაც — სიტყვაც... შენ შავი ღრუბლის კაცი იყავ, ღამესთან ერთად წვიმდებოდი და ჩემს სიტყვებში უცებ შრებოდი, თუ ვეღარ გთმობდი — იყო მხოლოდ მცირე დეტალი. შენ დეტალების არ გჯეროდა და მოთმინებით მიხსნიდი — მხოლოდ ღმერთის გნამს და თუ სანეტარო სასუფეველი გინდა — მარტომ უნდა ილოცო.

შენ ვერ იარე გულით — ეგ გზა არ უხვევს მთისკენ, სადაც სავალი — ციკაბოა. რაც უფრო მაღლა ადიხარ — გიჭირს სუნთქვა, მერე გადაღლილ მუხლებს, გადაღლილ თითებს... და საერთოდ — გადაღლილ სხეულს, გაორებული კაცის სახე უმძიმს ატაროს. შენ გაჩერდი და მოიგონე გამოსავალი — მთის ძირას ქვისგან აიშენე პატარა სახლი, გამოაზამთრე მზე და მერე ვითომ მაჩუქე, ღრუბლისკენ ვინროდ აჭრილ გზაზე გამიშვი მარტოდ, მწუხრის ლოცვებით დამკვიდრებულ სასუფეველიდან. მე კი ტუჩებით დაგივალე ყველა ნეკნი და რომ არსად გაკლდი — გაუხუნდა ფერი ნაჩუქარ მზესავით თვალებს. ჩამობნელდა. და მერე უცებ, სადაც შენ ლექსის კაცად დარჩი, მე კი ძალიან ქალი, — ან სულაც — მე უბრალოდ ქალი აღმოვჩნდი — ცა იქ დამთავრდა.

STATUSE FB

რამდენ ცდუნებას მახვედრებდი გზაზე, ღმერთო, ზოგჯერ მრცხვენოდა შენი. ზოგჯერ ძლიერი ვხდებოდი და გვერდს ვუვლიდი. ხდებოდა — ვერ ვერეოდი თავს. „ნეტარ არიან ყოველნი, რომელთა ეშინის უფლისა“. მე კი ერთხელაც, ერთხელაც არ შემეშინდა შენი.

გუშინ, როდესაც მოვიდოდი ჩემს შვილთან ერთად, ტკბილულის მაღაზიას შორი გზიდან შემოვუარე — ჯერ ჩემი შვილი ძლიერი არ არის — ვერ გაუძლებდა ცდუნებას. მას ჩემში ეჭვიც არ შეეპარა — ეგონა, შორი გზით, მშვიდობით მივიდოდი შენ.

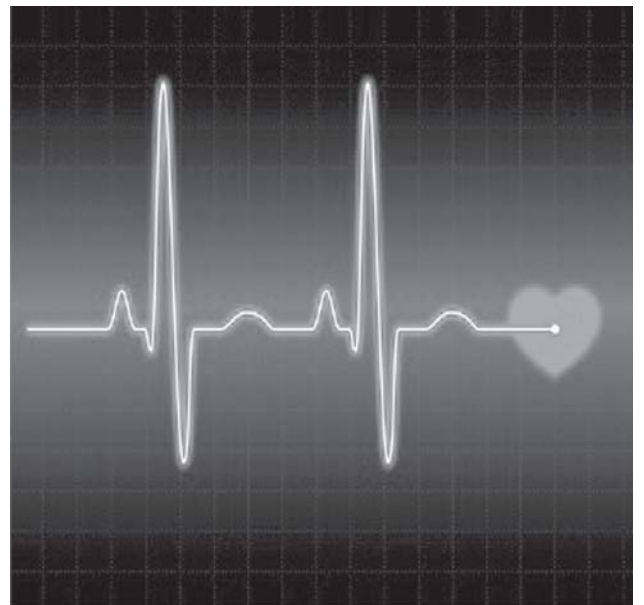
როგორ მინდოდა, ჩვენც უბრალოდ გვეყვარებოდა ერთმანეთი, ღმერთო, სანამ ჩემს გზაზე შემოჩერებულ სიტკბოზე, პატარა ბავშვივით სული წამძლევდა.

***

მშრალ ლუკმასავით მადგას გულზე — „მიყვარხარ“, შენ რომ ერთხელ ვერ გინილადე, ერთხელაც არ ვთქვი — უხერხულად ჩამოვაჭერი სიჩუმეს და რომ არ დავეხრჩე, მხოლოდ ისლა მოვიფიქრე — შენი ჭიქიდან წყალი მომესვა.

გული

მიუვალა შენი გული და ისე გლუვი, ერთი ნახნავიც კი არა აქვს, რომ გამოველო — ჩაგედვარე. კუნთებში სისხლად დაგიდივარ, ვმოგზაურობ შენს სხეულში. ზოგჯერ ყელთან მოგებჯინები — შიგნიდან გკოცნი. ახველებ და გგონია, შენს მინდორზე გრილმა ქარმა წამოუბერა... იცოდი? ერთი კაპილარიც ვერსად გიპოვე — გულამდე მივყვე და მოგენატრო.

დაბრუნება

მარიამ ნიკლაური „მარადისობის რიტუალი“ (პოემა) გამომცემლობა „საუნჯე“, 1012.

„მარადისობის რიტუალი“ რელიგიური პოემაა, ოღონდ ვინმემ არ იფიქროს, რომ მარიამ ნიკლაურს ან ხილვები აქვს, ან ექსტაზები. ის არც ღმერთს ესაუბრება, არც ზოგიერთს დღემდე ქართველი პოეტების აუცილებელი თვისება ჰგონია. მწერლის რელიგიურობა, მისი შინაგანი ხმაა, რომელიც მისი ცხოვრების ყოველ დეტალს, ყოველ მოვლენას უფლის ნებას უკავშირებს.

თვისება, რომ ხილულში უხილავი ძალა, კანონზომიერება და სამართლიანობა დაინახო, იმ სულის თვისებაა, რომელიც ღმერთისადმი სიყვარულითაა სავსე.

რაზეც მარიამ ნიკლაური წერს თავის ნიგნში „მარადისობის რიტუალი“, ერთნაირად ეხება როგორც კონკრეტულ ადამიანს, ისე მთელ ერს ან კაცობრიობას. ის გრძელი, დამლული და, იმავდროულად, ემოციურად დატვირთული გზა, რომელსაც პოემის გმირი დაადგება, მთელი სოფლის გასავლელი მანძილია. ესაა ეგზისტენციალური მარტოობიდან რწმენამდე, რომელიმე ქალაქ ენოქიდან უფლის ბალამდე მისვლა. ესაა სამოთხიდან განდევნილი ადამიანების სევდა და შინ დაბრუნების დაუძლეველი სურვილი, ბე-

თლემიდან ეგვიპტეში გაქცეული წმინდა ოჯახის იმედიანი შემობრუნება, ესაა მონანიე უძღები შვილის მოქცევა. მაგრამ ცხადია, ეს ყველაფერი არა პირდაპირი ტექსტით, არამედ იმ უხილავი განცდითაა მოყოლილი, რომლითაც ყოველი ადამიანი, ან მთელი კაცობრიობა უფლის საიდუმლოს უკავშირდება.

ობიექტურ რეალობაში ღმერთის ადგილს ყველაზე ხშირად მეცნიერება, სამშობლო, ან რომელიმე განყენებული იდეა იკავებს, მაგრამ სული ღმერთის არსებობას განიცდის და როგორც არ უნდა იყოს ცხოვრების პირობები, ყველაფერი იმის სიმბოლოდ უნდა გადაიქცეს, თუ როგორ მივუახლოვდეთ მას. ამიტომაც საკუთარ თავთან (საკუთარ ფესვებთან), სულიერ ცხოვრებასთან დასაბრუნებლად პოემის გმირს უსინათლოსავით დინჯად, ნაბიჯ-ნაბიჯ, ხელის ცეცებით უნევს სიარული, რომ ამ რთულ გზაზე ყველაფერი გაიზაროს, ყველაფერი შეიმეც-

ნოს, დაიბრუნოს. სწორედ ასეთი ნაბიჯებია პოემის ცალკეული ლექსები, რომელთაც ცალკეულ დამოუკიდებელი პოეტური ღირებულებები აქვთ, მაგრამ მათი მნიშვნელობის გაგება მხოლოდ პოემის მთლიანი კონტექსტიდანაა შესაძლებელი. თავად გზა და მოგზაურობა კი წარმოდგენილია როგორც აზროვნების ფორმა. მხოლოდ ასეა შესაძლებელი სუბიექტური სამყაროს საზღვრების გადალახვა.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი დეტალი: პოემაში მარიამ ნიკლაური სამყაროს ძალიან საინტერესო და განსხვავებულ ხედვას გვთავაზობს. შესაძარებლად ვაჟას სამყაროს ეხები, ის გუასუხობს, რადგანაც ვაჟა-ფშაველასთან ბუნება გასულიერებულია. მარიამ ნიკლაურთან კი ბუნებასთან შეხება საკუთარი თავის შესწავლაში გეხმარება. აქ ბუნება შენი საკუთარი თავია, შენი შინაგანი სამყაროა. ავტორი გვეუბნება, რომ სამყაროსთან ურთიერთობით და სამყაროს შეცნობით ადამიანი საკუთარ თავს შეიცნობს. აქედან გამომდინარე, პოემა საკუთარ თავში მოგზაურობაცაა. საკუთარ თავში უფლის ძიება და მისი საიდუმლოების ამოცნობა, რადგანაც მარიამ ნიკლაურისთვის სამყარო შინაგანი

იქნება ის, თუ გარე — გადაშლილი ნიგნია, რომელიც ღმერთის არსებობაზე გელაპარაკება. ხოლო პოემა „მარადისობის რიტუალი“ ავტორის შეხსენებაა ყველასთვის, რომ ჩვენ ღმერთთან მარადიულ ერთიანობაში ვიმყოფებით.

გიორგი კაკაბაძე

პირველად ასეთი განცდა მაშინ დამრჩა, როდესაც ბავშვობაში „დიდოსტატის მარჯვენა“ წავიკითხე. მკითხველსაც ემახსოვრება ის ადგილი, სადაც ფხოველი დიაცის შეკითხვაზე: რომელი სოფლიდან ბრძანდებითო, მდაბიურად გადაცმული მეფე გიორგი და ყველისციხის პატრონი გირშელი პასუხობენ: კლარჯეთელი მწირები ვართო. რაც ცხადია, იმ დიაცს სრულიადაც არ გაკვირვებია.

მახსოვს, ამ ადგილმა ძალიან ჩამაფიქრა, რადგან მანამდე მასწავლიდნენ, რომ „ყველა ჩემი სამშობლო“ მხოლოდ ქართლ-კახეთი, იმერეთი, გურია და სამეგრელო იყო. ახლა კი აღმოჩნდა, რომ არსებობდა საქართველო, რომელსაც სამშობლოდ არ აღვიქვამდი. ტექსტის ეს ადგილი იმდენად ძლიერია, რომ მკითხველის ემოციები ზედაპირზე არ რჩება. ის სადღაც ქვეცნობიერის კუნჭულებს აფორიაქებს და მიძინებულ იმედებს აღვიძებს. ალბათ, ესაა მიზეზი, რომ უკვე დიდი ხანი გავიდა, რაც ამ რომანისგან გამონეული ემოციები დრომ წაშალა, ამ ფრაზისგან მიღებული შთაბეჭდილება კი სამუდამოდ დამამახსოვრდა.

ზუსტად ეს ემოციები განმიახლდა მიხომოსულიშვილის ახალი რომანის, „ჰელესას“ წაკითხვისთანავე. პირადად მე არ მახსენდება საქართველოში შექმნილი არც ერთი ნაწარმოები, რომელიც არა ეპიზოდურად, არამედ მთლიანად ლაზების ცხოვრებას ეხებოდეს. არადა, როდესაც ამ

უცნობი საქართველო

მიხომოსულიშვილი „ჰელესა“ (რომანი) გამომცემლობა „უსტარი“, 2012.

რომანს წაკითხვით, თქვენთვის სრულიად ნაცნობ სამყაროს აღმოაჩენთ. ნაცნობი ფოლკლორი, ნაცნობი ნეს-ჩვეულებები, ნაცნობი ურთიერთობები, მაგრამ მიუხედავად ამისა, გარკვეულ ბარიერს გრძნობთ. ეს ნაწარმოები მაინც რაღაც ძალიან უცხოა და შორეულზე მოგვითხრობს. საკმარისია, მოხუცი ლაზი მებადურის — ფოკა კირბიშის — ნაცვლად ჩვენი ყურისთვის უფრო შეჩვეული, სამეგრელოში, ან აჭარაში გავრცელებული სახელი ჩასვით, რომ ყველაფერი ისევ თავის ადგილას დადგება და სიუჟეტიცა და მოვლენებიც უფრო ახლობელი და გასაგები გახდება. მაგრამ ასე არ ხდება.

რაშია საქმე? რატომ შემოგვთავაზა ავტორმა ასეთი ემოციური გამოცდა?

მედიცინაში არსებობს ტერმინი: „დაუდევრობის სინდრომი“. ეს ის შემთხვევაა, როდესაც პაციენტი თავისი სხეულის რომელიმე ნაწილს ველარ აცნობიერებს და თავისად არ მიიჩნევს.

მე მგონია, რომ ჩვენი საზოგადოების

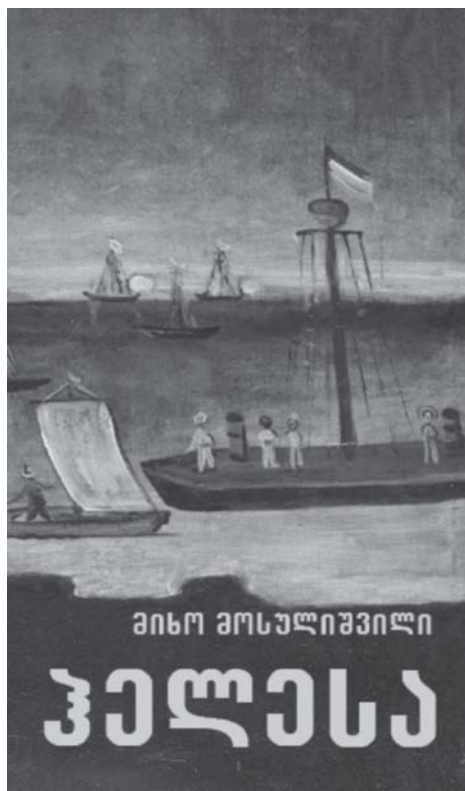
გარკვეული ნაწილი, ნებით თუ უნებლიედ, სწორედ ამ სინდრომით ვართ დაავადებული.

საქმე ის გახლავთ, რომ საზღვარს მიღმა დარჩენილი საქართველოს შესახებ ჩვენ ყველაფერი რეალურობის გათვალისწინებით ვიცით, მასთან დამოკიდებულებაში ისეთ უნარებს ვიყენებთ, როგორცაა: ხედვა, განსჯა და მეხსიერება. ჩვენ შეგვიძლია ცივი გონებით ვიმსჯელოთ ამა თუ იმ მოვლენაზე, მაგრამ ის საქართველო ჩვენი განცდის მნიშვნელოვანი ნაწილი არასოდეს გამხდარა. სწორედ ესაა მიზეზი, როდესაც „ჰელესას“ ვკითხულობთ და გონებას უჭირს იმის დაჯერებას, რომ სადმე, უცხო ქვეყანაში კი არ ვიმყოფებით, არამედ ისევ აქ ვართ, საქართველოში. მართალია, ისტორიული ვითარების გამო ჩამოშორებულ, საკმაოდ შეცვლილ (ვინ იტყვის, რომ ჩვენ არ შევცვლილვართ რუსეთთან თითქმის ორასწლიანი ურთიერთობის შემდეგ?), მაგრამ მაინც საქართველოში.

შემთხვევითი არ გახლავთ ის ფაქტიც, რომ რომანის ქარგაში ძალიან ფრთხილად არგონავტების მითსაც ამოვიცნობთ. მაგრამ მიხომოსულიშვილი გავრცელებულ სიუჟეტს არ გვიყვება. იგი ამ ანტიკური ისტორიის კიდევ ერთი ინტერპრეტატორი არ გახლავთ. მან არგონავტების მითი მხოლოდ ქართველებისთვის ყველაზე ცნობილი დამარცხების საილუსტრაციოდ გამოიყენა. ეს ავტორის შეხსენებაა იმის შესახებ, რომ თუკი ასეთი ტენდენცია გავრცელდა და ამ „დაუდევრობის სინდრომისგან“ არ განვიკურნეთ, შესაძლებელია დადგეს დრო, როდესაც საკუთარი თავისადმი გაუცხოება დაგვეწყოს და იგი ისევე ვერ ამოვიცნოთ, როგორც რომანში აღწერილი საქართველო ველარ ვიცანით. შესაძლებელია, საკუთარი იდენტობა ისეთივე დაუდევრობით გამოგვეცალოს ხელიდან, როგორც ერთ დროს დაკარგული ოქროს საწმისი.

მედიცინაში სხვა ტერმინიც არსებობს: „მოჩვენებითი კიდური“. ეს ის შემთხვევაა, როდესაც პაციენტიც ამპუტირებული კიდურის ტკივილები აწუხებს.

მე ვფიქრობ, რომ მიხომოსულიშვილი სწორედ ამ ტკივილზე საუბარს გვთავაზობს.

თამარ იაშვილი

ორმოცდაათა

დასასრული

მოდრობას ასრულებს მისი 49 თანამოქმედ... და მერე, სწრაფი, მძიმე ნაბიჯებით ერთმანეთის მიყოლებით დაზიანებული რეაქტორის შენობაში შედიან.

გადარჩებიო! — აფრთხილებენ კენძოს. ის კი პირიქით, უფრო სწრაფად მიდის წინ. იცის, საფრთხე მხოლოდ იმათთვის არის საშიში, ვინც საფრთხის დანახვაზე წინ წასვლის მაგიერ, უკან იხევს.

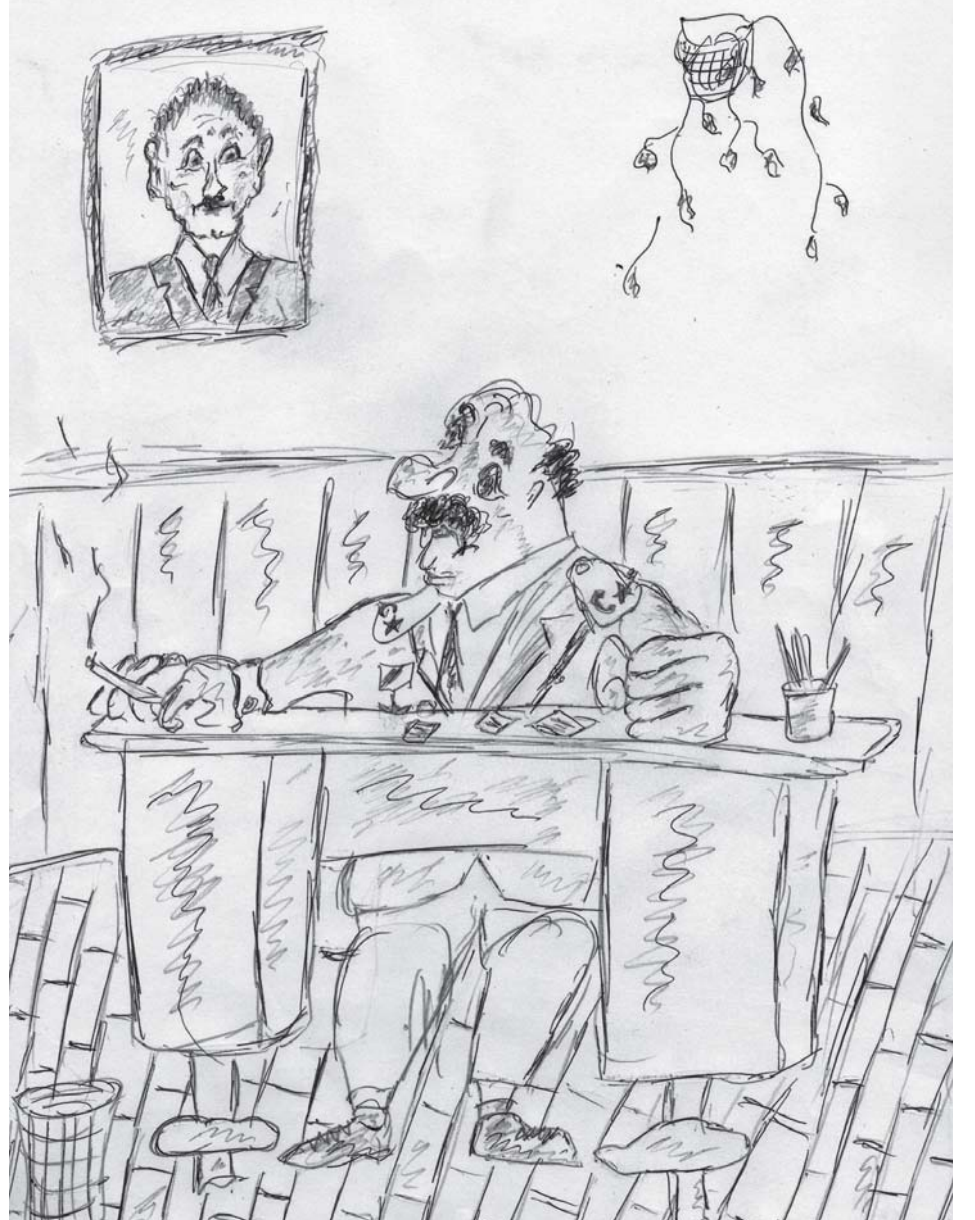
— მერე ეგ რადიაციის გაფონვას შეაჩერებს? — ვინტერესდები მე. ანანოს რადიაციისა არაფერი გაეგება, მაგრამ ხვდება, სხვა ხერხი უნდა მოიგონოს და განაგრძობს: არ შეიძლება ჩრდილის კლონები შეუშვან შიგნით? ან, ბოლოსდაბოლოს დიდი ბაყაყი გამოიძახონ...

მე უკვე მეცინება მსგავს ვარაუდებზე, რადგან ვიცი, რომ ეს დამარცხებული დრაკონის წელიწადია. ის ჩემმა ორმოცდამეათე სხვა დანარჩენ 49 მოქმედთან ერთად დაამარცხა; ამიტომაც თავისი ჯიშისთვის დამახასიათებელ ბოროტ ძალასა და ცეცხლს ველარ გადმოაფრქვევს...

ზურაბ ლეჟავა შაკო, ნადი!

დასასრული

ხელმძღვანელობის დავალებით ვასრულებდი სტრიპტიზს ანუ ეროტიკულ ცეკვას გახდით. დარბაზში ჩემი ყურადღება მიიპყრო ორმა საექვო პიროვნებამ, რომლებიც, სხვათა შორის, კვლავაც ხშირად სტუმრობდნენ აღნიშნულ დანესებულებას და ერთობ ცუდად აცეცებდნენ თვალს.

ვინანობისა და ვნებინობის გამოვლინება აშკარად იყო ყალბი, რადგანაც ეს ანტისახელმწიფოებრივი ელემენტი ეფერებოდა არა ჩემს გავას, არამედ ყოველად არაკონსტიტუციურ წარწერას „შაკო, ნადი!“ — ს. მეორე საექვო მოქალაქე, რომელიც ერთ-ერთ მაგიდასთან მჯდომი თეატრალური ბინოკლით ადევნებდა ჩემს ეროტიკულ მოძრაობებს თვალს, ადგილ-

დან წამოხტა, ჩემთან მოიჭრა და და მანაც ფერება, ჩქმეტა და, მომიტევეთ, დუნდულების სრესვა დამიწყო. აქაოდა ქალური მშვენიერებით ვტკებოო, სინამდვილეში კი იგი, ისევე როგორც ნონიაშვილი, ტკებოდა ზემოთაღნიშნული წარწერით, გულისფანცქალითა და ხელების კანკალით კითხულობდა მას და რუდუ-

ნებით იფხანდა გულს. ამ ყოველივეს შემდეგ მივედი დასკვნამდე, რომ საჭოჭმანო ალარა იყო რა და ორივე დამნაშავეს დაკავება გადავწყვიტე; „ტრუსიკის“ შიდა ჯიბიდან ორი წყვილი ხელბორკილი ამოვიღე და ნონიაშვილსა და მეორე „ბინოკლიან“ დამნაშავეს მარჯვდ გაუშვითე მაჯებზე. ასევე გაუშვეთე ეს ხელბორკილები მეც. ამის შემდეგ დაუყოვნებლივ გუზხე პოლიციის ოპერატიულ ჯგუფს.

*** მარტომისტამ სიგარეტი რამდენიმე ნაფაზით თითქმის განახევრა, მოხსენებითი პატაკები ერთად დაწყობილი და ნონიაშვილის ახსნა-განმარტებითი ბარათისკენაც მიმართა თავისი დაღლილი მზერა.

ლიტერატურული გაზეთი
გამოდის საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით
რედაქტორი ირაკლი ჯავახიძე
რედაქტორის მოადგილე უჩა შერაზადიშვილი
ტელ.: 2292196; მობ. ტელ.: (577)742277; (599)269852; e-mail: litgazeti@yahoo.com

ავტორის ილუსტრაციები